

Genel Başkanın Köşesi

President's Corner

Kütüphanecilik Mesleği

Profession of Librarianship

Kütüphaneciliğin dünyada ilk kez 1876 yılında meslek olarak kabul edilmişinin üstünden bir yüzyıldan fazla zaman geçmiştir. Türkiye’de kütüphanelerin tarihi çok eski olmakla birlikte, Cumhuriyetin ilk yıllarında kurslarla başlayan kütüphanecilik eğitimi bilinçli olarak üniversite düzeyinde verilmeye başlamasından yarım asır geçmiştir. Kimi mesleklere göre kısa sayılabilecek bu süreç kütüphanecilerin kendilerini yaşadıkları topluma kabul ettirebilmeleri için yeterli olmamıştır. Ünlü eğitimci John Dewey 1924 yılında her okulun bir kütüphanesi olması düşüncesini savunurken kütüphanecilerin eğitimin ayrılmaz bir parçası olduğunu vurgulamıştır. Bu açıdan kütüphanecilikte de eğitimde olduğu gibi insan ögesi önemli bir kaynaktır.

İnsana yapılan yatırımın sonuçları da ekonomik olarak hemen alınmaktadır. Uzun vadede sonuç alınmasına karşın maddi değer gözetilmeden yapılan en önemli yatırım insana yapılan yatırımdır. Çünkü eğitilmiş bir insan, okuyan, kendini yetiştiren, araştıran, bilime katkı sağlayan ve böylece ait olduğu toplumun yükselmesine, refah düzeyinin artmasında etken olan insandır.

Yukarıda sayılan özelliklere sahip bir varlığa, yani insana hizmet eden biz kütüphaneciler, bu insanların eğitilmelerinde okullar kadar, hatta okuldan da önemli bir konumdayız. Neden? Çünkü: Okullarda verilen eğitim belirli bir sürece bağlıdır ve bu süreç kütüphanelerle desteklenmedikçe yalın kalacaktır. Bunun yanında kütüphanelerde özellikle de halk kütüphanelerinde verilen eğitim insanın ömrü boyunca sürer. Bu süreç içinde insanoglu her tür kütüphaneden ve bu kütüphanelerin verdikleri hizmetlerden yararlanmalıdır. Bu hizmet yeterince verilemiyor ya da verilen hizmetlerden yeterince yararlanılmıyorsa bugün geri kalmışlığımızın nedenini bence burada aramak gerekir.

Böylesine önemli bir görevi üstlenen kütüphanecilerin ülkemizde çok güç koşullar altında hizmet veriyor olması, üyesi oldukları toplum içinde hak etmedikleri kimi tutumlarla karşı karşıya kalmaları bizleri derinden yaralamaktadır. İstemediğimiz davranışlarla karşı karşıya kaldığımızda, dışımızdaki insanları suçlamak, anlayışlamamaktan yakınmak ya da tüm sorumluluğu üzerimizden atmak işin en kolay tarafı olurdu herhalde. Biz kütüphanecilerin de bu işin bir yerlerinde sorumlu olduğumuza inanıyorum. Mesleğimize yeterince sahip çıkıyor muyuz? Kütüphaneciliğin topluma tanıtılması, onun yüceltilmesi için hep birlikte gayret gösteriyor, mücadele ediyor muyuz? Mesleki çıkarlarımızı kişisel çıkarların önünde tutabiliyor muyuz? Sanırım bu soruların hepsine birden olumlu yanıt vermek oldukça güç.

Özellikle son yıllarda meslektaşlarımızın karşı karşıya kaldıkları olumsuz davranışlar karşısında güçlü olmak buna karşı durmak zorundayız. Bunun için ilk önce mesleğimizin önemini ve gerekliliğini başta siyasi kadroların ilgi ve yetkililerine ulaştırmalıyız. Bunun da ilk ve tek koşulu mesleki örgütümüzün şemsiyesi altında yer almak ve onu güçlendirmek için gayret etmekten geçmektedir.

Bugün hala 60'ın üzerindeki üniversitenin Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlarının sadece 1/4'ü meslek eğitimi almış kişilerden oluşuyorsa, başta İl Halk Kütüphaneleri olmak üzere bir çok kütüphane merkezinde yönetici ya da alt kadrolarda kütüphaneci bulunmuyorsa, 80 ilimizin yarısına yakınında mesleki örgütlenmemiz yok; var olanların çoğunda ise işler çok zor yürüyorsa bunun mücadelesini sadece bir kaç kişiden beklemek doğru değildir. Bizler tek ses, tek vücut olmadığımız, mesleki örgütümüzü gönülden desteklemediğimiz sürece bize yapılanlara bir süre daha katlanacağız demektir.

Böylesine bir özelleştiriden sonra bizlerin de aktif hizmet sunabilmemiz için elbette kimi beklentilerimiz vardır. Kütüphaneci kadrolarına yapılan atamalarda özellikle meslek eğitimi almış kişilerin tercih edilmeleri ilk ve tek koşul olmalıdır. Bunun yanında kütüphane çalışanları olarak yaptıkları işin ve verilen emeğin karşılığını da aynı eğitimi almış diğer meslektaşları ile eşit olarak almalıdırlar. Ücret dağılımı çalışılan kuruma göre değil, yapılan işe göre belirlenmelidir. Bunları savunurken kütüphanelerde çalışan ve gerçekten özveri ile hizmet veren kişilerin haklarını da belirtmek isterim. Ancak her mesleğin bir eğitimi vardır. Elbette kütüphanelerde başka mesleklerden ya da başka eğitim almış kişilerden de yararlanılacaktır. Bu kadrolar yaptıkları iş ve aldıkları eğitimlere göre farklı değerlendirilirler. Ancak kütüphaneci kadrolarına mutlaka kütüphaneciler atanmalıdır. Yeni atamalarda böylesine bir titizlik beklerken halen hizmet veren kütüphanecilerin aktif görevlerden alınıp yerlerine kütüphanecilik eğitimi almamış kişilerin getirilmesi ise kesinlikle kabul edilemez.

Kütüphanecilik mesleğinin hak ettiği yere gelmesi, yine meslektaşlarımızın çalışması ve birbirlerini desteklemeleri ile mümkündür. Bizi bizden daha iyi tanıyan, bizim için çaba harcayan yine bizden başkası olamaz. Güçlü bir meslek, güçlü bir örgütlenme yine güçlü meslek elemanları ve onların vereceği destekle mümkündür.

Saygılarımla,

Yrd. Doç. Dr. Dođan Atılđan
Genel Başkan